

2009D16789

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld dd. ...

Binnen de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap hebben enkele fracties de behoefte om vragen en opmerkingen voor te leggen over de brief van de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, mw. Dijkma, d.d. 16 februari 2009 inzake de voortgang van de invoering van het persoonsgebonden nummer in het primair onderwijs (Kamerstuk 31 293 nr. 29). Bij brief van ... heeft de staatssecretaris deze beantwoord. Vragen en antwoorden zijn hierna afgedrukt.

De voorzitter van de commissie
Van Bochove

Adjunct-griffier van de commissie
Arends

Inhoudsopgave

I Vragen en opmerkingen uit de fracties

1. Inleiding
2. Voordelen van het persoonsgebonden nummer
3. Context invoeringstraject
4. Gefaseerde aanpak invoering
5. Resultaten monitor
6. Tot slot

II Reactie van de staatssecretaris

I Vragen en opmerkingen uit de fracties

1. Inleiding

De leden van de CDA-fractie zijn een voorstander van de invoering van het persoonsgebonden nummer in het onderwijs. In het voortgezet onderwijs is dat al eerder ingevoerd en in het primair onderwijs zijn de eerste stappen reeds gezet. Ofschoon het bij de invoering tijdelijk tot een extra last zal leiden, zullen de voordelen, zodra het allemaal is ingevoerd, groot zijn. Het scheelt administratieve lasten voor de scholen, biedt meer informatie over de prestaties van leerlingen en maakt het mogelijk om subsidie-instrumenten meer gericht te kunnen inzetten. Deze leden merken op dat onder de scholen een gematigd positieve houding is waar te nemen over de invoering van het onderwijsnummer. Wellicht dat deze houding nog verder vergroot kan worden als kan worden duidelijk gemaakt welke vermindering van de administratieve lasten dit voor de scholen teweeg zal brengen, zo stellen deze leden.

De leden van de PvdA-fractie hebben met instemming kennisgenomen van de brief van de staatssecretaris inzake de voortgang van de invoering van het persoonsgebonden nummer in het primair onderwijs. Er zijn al veel stappen gezet om tot een verantwoorde invoering van het persoonsgebonden nummer in het primair onderwijs te komen. Net als de staatssecretaris vertrouwen deze leden erop dat de samenwerkende organisaties de komende tijd alles in het werk zullen stellen om scholen goed te begeleiden in deze technisch moeilijke operatie. Deze leden hebben nog de volgende vragen.

De leden van de SP-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de vorderingen bij de invoering van het persoonsgebonden nummer in het primair onderwijs. Bij deze leden zijn nog wel de nodige onduidelijkheden, vragen en zorgen.

De leden van de VVD-fractie hebben de brief van de staatssecretaris over de voortgang van de invoering van het persoonsgebonden nummer in het primair onderwijs met belangstelling gelezen. Deze leden hebben aanleiding gezien tot het stellen van de volgende vragen.

2. Voordelen van het persoonsgebonden nummer

De leden van de CDA-fractie merken op dat er leerlingen zijn die geen burgerservicenummer (BSN) hebben. Dat is de basis voor het onderwijsnummer. Zij vragen waardoor sommige leerlingen geen BSN-nummer krijgen.

De leden van de VVD-fractie merken op dat de staatssecretaris in de brief een aantal voordelen van het persoonsgebonden nummer noemt. In hoeverre onderschrijven scholen in het primair onderwijs deze voordelen? In hoeverre ervaren scholen een onevenredige belasting als gevolg van de administratieve invoering én eventueel bijscholen van personeel? Zijn er

scholen waar de invoering vastloopt? Zo ja, om hoeveel scholen gaat het, en hoe worden de problemen hier verholpen? Is de extra informatie over de leerling die aan het persoonsgebonden nummer is gekoppeld automatisch toegankelijk voor de vervolgschool van de leerling, of moet de leerling en/of de ouder daar eerst toestemming voor geven, zo vragen deze leden.

3. Context invoeringstraject

De leden van de PvdA-fractie merken op dat in 2006 de Vereniging voor Openbare en algemeen toegankelijke Scholen (VOS/ABB) aan gaf dat de eerste resultaten met het onderwijsnummer in het voortgezet onderwijs positief zijn verlopen. Indertijd zijn er echter ook enkele problemen aan het licht gekomen. In sommige gevallen werden aangeleverde gegevens ten onrechte afgekeurd door het Basisregister Onderwijs (BRON) en ontstonden er wachtende meldingen. Deze leden vragen of bij de invoering van het persoonsgebonden nummer in het primair onderwijs deze onterechte foutmeldingen ook kunnen plaatsvinden en of hier mogelijk problemen door kunnen ontstaan. Deze leden vragen wat er precies gebeurt met de ten onrechte afgekeurde gegevens door BRON. Voorts vragen deze leden of de communicatie met de inspectie voor het onderwijs goed verloopt. Bij invoering van het persoonsgebonden nummer in het voortgezet onderwijs ontstonden problemen met de uitwisseling van examengegevens tussen scholen en de inspectie voor het onderwijs, omdat de inspectie voor het onderwijs alleen beschikte over gecodeerde gegevens, zo merken deze leden op. Scholen werkten niet met deze gecodeerde nummers. Inmiddels blijkt dit probleem voor het voortgezet onderwijs opgelost te zijn en werkt de inspectie voor het onderwijs met onderwijsnummers. Kan de staatssecretaris aangeven of de inspectie voor het onderwijs in het kader van het primair onderwijs ook met onderwijsnummers werkt, zo vragen deze leden. Kortom, deze leden vragen of de problemen die zich bij de invoering van het persoonsgebonden nummer in het voortgezet onderwijs voor deden mogelijk ook bij de invoering in het primair onderwijs aanwezig zijn. Deze leden vragen of een overzicht gegeven kan worden van deze problemen en hoe een en ander is opgelost.

De leden van de SP-fractie waarderen de invoering van het persoonsgebonden nummer in het primair onderwijs positief als de invoering leidt tot administratieve lastenverlichting op scholen. Zij vragen echter, of de voordelen wel gaan opwegen tegen de nadelen. Deze leden vrezen dat vooral de directeuren weer worden geconfronteerd met een zware extra taak. Deze leden zijn van mening dat invoering van het persoonsgebonden nummer onverantwoord is zolang erop veel basisscholen een tekort aan ondersteuning is. Schoolleiders hebben de afgelopen jaren veel meer taken gekregen, zonder extra ondersteuning. Ook ontberen basisscholen nog altijd vaak een conciërge. Invoering van het persoonsgebonden nummer betekent opnieuw extra taken, zonder daarvoor extra ondersteuning te krijgen. Deze leden vragen of de staatssecretaris deze mening deelt.

De staatssecretaris schrijft dat van de scholen een «aanzienlijke inzet en investering wordt gevraagd». Is dat een investering in tijd én geld? Hoeveel bedraagt deze investering gemiddeld en worden scholen daar ook voor gecompenseerd? Zo neen, waarom niet, zo vragen deze leden. Verwacht de staatssecretaris van kleine besturen of vrijwillige besturen dat zij de eigen directie voldoende kunnen ondersteunen? Deze leden vragen of dat realistisch is. Is het waar dat elke school het eigen leerling-administratie systeem moet «updaten» voordat zij tot invoering van het persoonsgebonden nummer kunnen overgaan, zo vragen deze leden. Wat gebeurt er als de scholen niet alle gegevens van de leerlingen compleet

krijgen? Worden scholen geconfronteerd met minder bekostiging of minder geld voor achterstandsleerlingen (gewichtengelden) als zij bijvoorbeeld niet alle sofnummers kunnen achterhalen? En waarom kunnen ontbrekende gegevens niet direct worden aangeleverd vanuit de Gemeentelijke basisadministratie, zo vragen deze leden.

Deze leden vragen wat de invoering concreet betekent voor:

- Het bekostigingsproces: zijn er schattingen te geven over hoeveel scholen er in de financiering op vooruit of op achteruit gaan? Is er een kans dat er net als in het mbo een tweede teldatum in het basisonderwijs wordt ingevoerd, zo vragen zij.
- Gegevenslevering: deze leden vragen wat precies en concreet wordt verwacht van de scholen bij de aanlevering van gegevens. Moeten ze meer of minder gegevens aanleveren en zijn dat andersoortige gegevens, zo vragen zij.
- Toezicht op de scholen: deze leden vragen wat er hierdoor concreet verandert met betrekking tot het toezicht op de scholen.
- Mogelijkheden voor informatie-uitwisseling: deze leden vragen wat de concrete voordelen daarvan zijn voor de school.

4. Gefaseerde aanpak invoering

De leden van de CDA-fractie merken op dat nog niet alle scholen de zogeheten eerste fase aan het einde van 2007 hadden doorlopen. Zij vragen wat daarvan de oorzaken waren en of nu wel alle scholen de eerste fase hebben afgerond. Voorts merken deze leden op dat de tweede fase na afronding van de eerste fase is voorzien. Voor veel scholen betekent het dat begin 2008 een start kon worden gemaakt met die tweede fase. Naar nu blijkt zijn 5000 scholen hiermee gestart, maar 2000 scholen nog niet. Waar komt dat door, zo vragen deze leden. Zij vragen of de staatssecretaris het dan nog wel redt om medio 2009 deze tweede fase te kunnen afronden. Tijdens deze fase blijken er nogal wat moeilijkheden te bestaan in de communicatie met de helpdesk. Deze leden vragen wat de staatssecretaris daaraan gaat doen. Scholen klagen over het grote tijdsbeslag dat de invoering met zich meebrengt. Deze leden vragen wat de staatssecretaris er aan gaat doen om deze klacht te doen afnemen. De leden van de VVD-fractie vragen of de PGN Projectorganisatie (PGNPO) vanuit het ministerie van OCW financiering ontvangt, zo ja om welk bedrag gaat het. Met hoeveel softwareleveranciers heeft PGNPO afspraken gemaakt? Wat waren de criteria om deze leveranciers te selecteren?

Deze leden vragen hoe het uiteindelijke systeem van informatie-uitwisseling is beveiligd tegen misbruik. Hoe wordt gecontroleerd of de gegevens in BRON een correcte weergave zijn van de situatie op een school, zodat overbesteding en onderbesteding kan worden voorkomen, zo vragen deze leden.

Deze leden vragen voorts hoe de ondersteuning vanuit de IB-groep verloopt, mede gelet op het feit dat de IB-groep nog niet zo lang geleden zelf met de nodige problemen kampte.

Deze leden vragen welke onafhankelijke partij de risicoanalyse ten aanzien van de beveiliging van persoonsgegevens heeft ingevoerd. Wat waren de resultaten van deze analyse? Heeft het college bescherming persoonsgegevens ook nog een rol gespeeld? Zo nee, waarom niet?

Deze leden vragen tevens wat de oorspronkelijke raming voor het hele traject in 2006 was. In hoeverre wijkt de huidige raming hiervan af en is het project dus duurder gebleken? Waaruit bestaat het flankerend beleid meer in detail, waaraan tot 2010 maar liefst €24 miljoen zal worden besteed? Wat zijn de kosten voor het onderzoek van Regioplan Beleidsonderzoek?

Deze leden vragen waarom de staatssecretaris het positief te noemen vindt dat scholen op de lange termijn noch positief noch negatief zijn over

de nieuwe structurele situatie. Houdt dit impliciet niet in dat scholen de meerwaarde niet erkennen? Wat gaat de staatssecretaris er aan doen om de meerwaarde, zo die er is, aan scholen te communiceren? Hoe komt het volgens de staatssecretaris dat scholen tot op heden nog onvoldoende op de hoogte zijn van de ins en outs van het persoonsgebonden nummer? Is dit puur een taak van de PGNPO, zo vragen deze leden.

5. Resultaten monitor

De leden van de CDA-fractie merken op dat de staatssecretaris constateert dat de besturen of bovenschoolse managers minder ondersteuning bieden dan de ondersteuning van de PGNPO en de softwareleveranciers. Komt dat door een gebrek aan deskundigheid of een gebrek aan draagvlak voor de invoering van het onderwijsnummer en de grote tijdsbelasting die ermee gepaard gaat, zo vragen deze leden.

De leden van de SP-fractie merken op dat de staatssecretaris schrijft dat een aantal aanvraagprocedures, zoals voor de leerlinggebonden financiering, straks tot het verleden zal behoren. Kan de staatssecretaris dat nader toelichten, zo vragen zij. Deze leden merken op dat, volgens de monitor van Regioplan, de scholen voorzichtig positief reageren. Uit ditzelfde onderzoek blijkt echter ook dat er directeuren of bestuurders zijn, die vrezen dat de nieuwe informatiesystemen worden gebruikt voor kwaliteitslijsten met beoordelingen en rangordes. Deze leden vragen of die vrees terecht is en of de staatssecretaris kan uitsluiten dat dit gebeurt. Deze leden vragen een helder en eenduidig antwoord. Ook met betrekking tot de privacy hebben deze leden zorgen. De leerlinggegevens komen straks terecht bij gemeente, de IB-groep en de Centrale Financiële Instellingen (CFI), zo merken deze leden op. Is het waar dat daarnaast ook het projectmanagement van de Algemene Vereniging voor Schoolleiders (AVS), de softwareleveranciers en/of andere scholen inzicht (kunnen) krijgen in de gegevens, zo vragen deze leden. Zij vragen in hoeverre dat valt te verenigen met het bekostigingsbesluit, waarin wordt gesteld dat het zonder toestemming van de ouders niet is toegestaan om de gegevens te geven aan anderen «dan degenen die ingevolge de wet bevoegd zijn inlichtingen omtrent de school en het onderwijs te ontvangen.» Deze leden merken op dat die garantie scholen vaak aan ouders gegeven hebben op het moment van inschrijving. Kunnen scholen dat nog wel waar maken gedurende de implementatie-periode, zo vragen deze leden.

6. Tot slot

De leden van de CDA-fractie merken op dat de grote vraag zal zijn hoe de staatssecretaris er voor gaat zorgen dat vanaf 1 oktober 2010 scholen alles via dit onderwijsnummer kunnen doen en geen aparte formulieren meer nodig hebben.

De leden van de PvdA-fractie vragen of de garantie gegeven kan worden dat het onderwijsnummer op geen enkele wijze gebruikt zal worden voor de opsporing en mogelijke uitzetting van «illegale» kinderen. Deze leden merken op dat in de Wet op het onderwijsnummer expliciet werd bepaald dat dit nummer niet mag worden gebruikt voor het opsporen van illegalen. Ooit heeft voormalig minister Verdonk voor Vreemdelingen Zaken en Integratie in een uitzending van Twee Vandaag gezegd dat ze een onderzoek naar persoonsgebonden nummer in het kader van het opsporingsbeleid in overweging neemt. Kan de staatssecretaris nogmaals bevestigen dat in het kader van de Wet Bescherming Persoonsgegevens het onderwijsnummer op geen enkele wijze gebruikt zal worden voor de opsporing van «illegale» kinderen, zo vragen deze leden.

De leden van de VVD-fractie vragen of de staatssecretaris kan toezeggen dat de invoering in 2010 volledig gerealiseerd is en dat er geen kostenoverschrijding zal plaatsvinden.

II Reactie van de staatssecretaris